

2. Йончев, В./1972/Семейството и душевното здраве
3. Йончев, В./1969/ Пубертет и душевно здраве
4. Миленкова, В. /2004/Отпадането от училище
5. Рангелова, Е./1996/Съвременни измерения на девиантното поведение на ученици, сб. Взривът на престъпността в България. Причини и противодействия
6. Шумкова, И./2010/Проблеми в поведението – проблеми в общуването. Изследване сред юноши и девойки на възраст от 13 до 18 години. Годишник на СУ, Философски факултет, Книга Психология, Том 100, стр.
7. Csikszentmihalyi M. (2003). Materialism and the Evolution of Consciousness. In Tim Kasser & Allen D. Kanner (eds.), *Psychology and Consumer Culture: The Struggle for a Good Life in a Materialistic World*. American Psychological Association.
8. Csikszentmihalyi, M., Hunter, J. (2003). Happiness in Everyday Life: The Uses of Experience Sampling. *Journal of Happiness Studies*, 4 (2).

Илхан Е.Р., аспирант по социална психология, Великотърновски университет имени Св. Кирила и Мефодия, Философски факултет, кафедра „Психология“ г. Велико Търново, България
Научен ръководител - кандидат психологически науки, доцент Бойко Стефанов Великов

„Личностна мотивация за участие в политическия живот“

Причините поради, които дадена личност се включва в политиката може да бъде различна. Те могат да бъдат лично мотивирани заради събитие, което е променило живота им. Те могат да получат покана за участие от приятел, организация, политическа партия и т.н. Отношението, което има, нивото на социализация, житейският опит могат да наклонят везната при решението за ориентацията в тази посока. Някои хора имат силно чувство на граждански дълг и убеждение, че могат да повлияят на правителството, което ги принуждава да действат.

Повечето хора не се събуждат с мисълта и решението, че желаят да се занимават с политика. Те трябва да бъдат мотивирани да участват, често хора или организации, които се обръщат към тях ги молят да се включат и подкрепят. Все по-често се срещат поканите за участие да са през социалните мрежи и реклами. Преди години, хората започваха своята дейност заради същността на политиката, днес чрез различни инициативи, организирани събития се стига до набирането на желаещи. Те спомагат за мобилизацията на хора, чрез доброволчески кампании или други политически събития. Те предоставят място за обучение на кандидатите и изявените лидери. Днес ролята на партиите в прякото мобилизиране на хората да участват в политиката намалява. Хората са по склонни да подкрепят кандидат, който представлява техните интереси, отколкото политическа партия [1, 43–61]. Именно различните инициативи,

организираны мероприятия, обединяват хора под една шапка, което след това постепенно политизират. За да бъдат чути и изпълнени техните желания за нещо по-добро, се налага да станат част от управляващите / политиката/, за да могат да прекарат своите идеи.

Различните интереси на всяка една личност и непримиримостта му със случващото се, може да го насърчи да участва в политиката. Маркетинговите стратегии, които се използват, насочват потенциални активисти въз основа на демографски характеристики и политически ориентации. Организацията се сдобиват със списъци с перспективни политически формации и фирми за пазарни проучвания и използват тази информация, за да се свържат с тях по различни начини.

Синдикалните организации мобилизират работниците си към определена посока на действие и подкрепа на партия, близка до техните интереси. Религията и етническото разделение много удобно се използват за организирането на политически действия като инициират обединение и изправяне едни срещу други.

1. Политическа социализация и житейски опит

В период от време хората придобиват своите политически убеждения, нагласи и действия. Политическият опит със семейства, приятелски кръг, училище, обществени организации и медии може да подействат мотивиращо да станат участници в политическия живот. Ако имаме близки, които са активни политици или активни граждани, вероятността вие да влезете в политиката или да наследите тяхната непримиримост със случващото се е голяма [2].

Всеки един може да бъде социализиран за участие в училище чрез определени дисциплини – гражданско образование, като бъдат подготвени и запознати как работи демокрацията и как могат да бъдат подготвени за начинанието. Студентите могат да придобият опит чрез участие в извънкласни дейности, студентско управление или доброволчески програми в общността. Тези дейности поставят младите мотивирани хора в социални политически мрежи с хора, които имат силно изразено чувство за граждански дълг и убеждението, че човек има отговорност да участва активно в обществения политически живот.

Интеграцията на хората в техните групи(общности) е пряко свързана с тяхното ниво на политическа активност. Тези, които са в постоянно движение и не са се установили в дадена общност за по-дълго време срещат затруднения да участват в политиката, защото нямат изградена социална мрежа. Между три и пет години отнема, за да се развие постоянна приятелска мрежа, да се научат и установят проблемите, пред които е изправена една общност и да се определи кои са ключовите фигури. M. Margaret Conway, *Political Participation in the United States*, 3rd ed. [3]

Определящ фактор за участие в политиката, може да се окаже и преломно събитие в човешкия живот. Често това е трудно житейско преживяване. Една подобна ситуация, може да мотивира някого да се включи и да опита да промени даден закон, който е поставил него или свой близък в абсурдна ситуация.

Липсата на финансови възможности потиква младите да се включат в „разни“ групировки, които могат завинаги да предопределят живота им в отрицателна насока. В определени държави това е доста срещана ситуация, затова има създадени фондации, които обучават младите хора за взимане на правилни решения, като получават и подкрепа за тяхното реализиране.

2. Физически фактори

Отношението на хората към управляващите и политиката може да повлияе върху решението им за участие. Хората, които имат силно чувство за **политическа ефективност** се интересуват от политика и имат изградено чувство на граждански дълг. Те са по-склони да участват. Политическата ефективност е убеждението, че АЗ лично мога да променя правителствените дела. Sidney Verba и Norman H. Nie, *Участие в Америка: политическа демокрация и социална равнопоставеност*[3]. По време на избори, хората, които смятат, че техният вот може да е значителен, са по-склони да гласуват, отколкото тези, които смятат, че техният вот не е от никакво значение и няма да повлияе на избора.

Интересът на българите към политиката в последното десетилетие се увеличава. Тенденцията и желанието за прякото участие и важността от всеки вот се повишава. Наблюдава се непримиримост към моментния установен политически живот. На последните Президентски избори, както и на Референдума през 2016 година имаше голям интерес и висок брой гласоподаватели, които заявиха своята гражданска позиция и желание за промяна. Само 30 % от гражданите в страната смятат, че гласуването е граждански дълг. Останалите са водени от лични интереси. По-голяма част от тях дори не гласуват. През 2016 година малко над 3 милиона българи гласуваха за избора на Президент, което е малко над 40% от населението на страната.

Политическият интерес се подкрепя от способността на хората да участват в нея и да изразяват по-лесно своите мнения чрез дигитални медии. Хората чувстват, че имат по голямо влияние в управлението и могат да достигнат до лидерите чрез електронна поща и онлайн дискуссионни форуми. Много от тях снимат и качват клипове в социалните мрежи, защото смятат, че това е единственият начин да предизвикат масов обществен интерес и да привлекат вниманието върху даденият проблем. Това се случва, когато са изгубили вяра в институциите, които могат да им окажат съдействие. Важен фактор за преминаване на прага на търпимост и желание да се включи чрез действия и да промени настоящия си статут. В България и почти във всяка една страна политическите лидери имат профили, страници, групи в социалните мрежи, чрез които споделят информация и позволяват на своите избиратели пряко взаимодействие с тях.

3. Лично удовлетворение

Очакването, че политическото участие ще бъде възнаграждаващо, може да предизвика хората да станат активни. Някои от тях са мотивирани от убеждението, че ще имат контакт с лидери и ще получат материални облаги, като например възможност да продължат своето развитие – кариера или да получат

помощ при наличието на личен проблем. Други възприемат възможностите да се срещат с хората и да се социализират, докато работят заедно, или са щастливи и ги удовлетворява просто да направят нещо добро за общността. В някои гимназии, университет и граждански организации в страната ни са създадени програми за общественополезна дейност, които стимулират участието през целия живот въз основа на лично удовлетворение на ученици, студенти, граждани, когато самите те осъзнават, че тяхната активност и усилия имат резултат и то видим.

Хората често са мотивирани да участват в политиката, защото те са цели на мобилизационни усилия от страна на политически партии и групи по интереси. Те могат също така да придобият навика да участват политически в процеса на социализация или да имат житейски опит, който ги подтиква да действат. Политическите нагласи като гражданско задължение и чувството за политическа ефективност могат да повлияят на решението на дадено лице да участва. Хората, които търсят лично удовлетворение чрез политически действия, тъй като те обичат да работят с другите и да помагат на общността си. Правните фактори като изисквания за регистрация на гласоподавателите, задължително гласуване, мястото на гласуване могат да попречат на тяхната активност и участие.

Список литературы

1. “The Partisanship Puzzle,” in *After the Boom: The Politics of Generation X*, ed. Stephen C. Craig, and Stephen Earl Bennett (Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1997), 43–61.
2. Richard M. Merelman, *Making Something of Ourselves* (Berkeley: University of California Press, 1984).
3. M. Margaret Conway, *Political Participation in the United States*, 3rd ed. (Washington, DC: CQ Press, 2000).
4. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:US_Navy_090804-N-7280V-398_Sailors_paint_a_classroom_during_a_community_service_project.jpg .

Милева Н.И., аспирант Великотърновского университета им «Св.св. Кирилл и Методия», г. Велико Търново, България
Научный руководитель – кандидат психологических наук,
доцент Маджаров Г.А.

Измерение тревоги у 11- и 13-летних.

Сравнительный анализ результатов по возрасту

Наблюдаемый рост тревожности подростков обосновывает актуальность изучения ее динамики и причин, и занимает значительную долю усилий психологов и педагогов.